

5790

универзитет

МАКЕДОНИЈА

ПЪРВА КНИЖКА

со съ добри раскази за македонія и
за света гора и за добрите
художества.

Издава Х. Михаилъ

Македонски книгопродавецъ.

1879.

Македонія има дължина близо до сто часа ширина около педесять и петъ часа главния градъ въ Македонія е Солунъ които е до Белото море когото броятъ около 80 хиляди жители който са повече Евреи пришепци отъ испанія преди сто години, въ Солунъ е гроба съсъ великолепна църква на светаго в. Мученика Димитра която е преправена на джамия има и други много църкви преправени на джамий отъ които са по великолепни света Софія света в. мученикъ Георгія и църквата на дванадесете апостоли сега има въ Солунъ само една българска черква направена преди десеть години отъ Солунъ на истока до света гора по край морето има около двасеть часа населено съ гръцки и турски села, а другите части на Македонія сичките градове и села са населени съ българи и турци само въ шестъ града има заселени гръци и тия са повечето погръчени Българе имено въ Солунъ Битола Сересъ Милникъ Кавала гюмурдина въ западната страна на Македонія има около десетина села власи презъ Македонія течатъ две главни реки Вардаръ Иструма по вардарските полета са ражка хубава пченица и вино а по струмските добръ памукъ и сусамъ, има и неколко големи е зирета (голове) които иматъ дължина до петъ часа по прочути отъ тѣхъ са хохритско серско дорунско лангаско други по прочути градове въ Македонія са Битола Велесъ Скопія Щипъ Хохрида Прилепъ Серъ

Мелникъ Неврокопъ Кавала Драма Гумуджина Струмица
 Радовишъ Кратево Кочани Тиквншъ Доранъ Кукушъ
 Воденъ Петръчъ Демирисаръ Пазаръ Еиидше Куманово
 Брива Паланка Кича Скече Просеченъ Зъна Костуръ
 Негрита Мехумія (разлогъ) малки градове въ македонія
 са лангаза леригово бараклиска джумая зелава нигушъ
 порои свети врачъ ресенъ кожанъ леринъ гевгелія кру-
 шово пенчово (малешеве) царово село кръджели което
 е въ родопските гори населено съ сичкото окръжие съ
 потурчени българе (помаци).

Света гора е частъ отъ Македонія но е отдѣлна
 като на островъ заобиколена съ морето само отъ една
 страна може да са отива по сухо и то е широко кол-
 кото пушка дофрѣла света гора има дължина около 18
 часа а широчина до 6 часа тя прилича като на една
 планина има високъ единъ връхъ на когото може ся
 качи чловѣкъ само лете и то кога нема ветеръ този
 този връхъ ся зове святи връхъ има на него една
 малка църква около този връхъ расте хубаво миризли-
 во цвете което назоваватъ цвѣтъ неповредимій защото
 цвѣто му трае за много години въ света пора има мно-
 го дрѣвета както са зелени и зиме и лете и даватъ
 меризливъ дѣхъ отъ който е по прочуто дафиново дрѣ-
 во въ светогорските гори растатъ много орехи лешнаци
 и костени има понежде и маслиново дрѣво по свето-
 горските долини има около дваестъ главни манастири
 отъ които има три руски два български и единъ вла-
 шки а другите грѣцки, въ света гора има и единъ
 градъ който са зеве карея въ него са събира пазаръ се-

ка събота въ този градъ иматъ сички манастири по единъ метохъ, въ този градъ седи светогорскія управителенъ началникъ при когото стоятъ отъ сите манастири по единъ старешина полицейски стражари има около двасетъ души които са се християни, но носатъ джандарски форма за това ги наричатъ пандури при начальника има само единъ джандаринъ турчинъ и единъ писаръ, светогорския началникъ не може да въвежда жената си въ света гора защото тамо никакъ не ходи жена или скотъ женски отъ сички манастири светогорски избиратъ единъ старек когото нрваждатъ да седи секоги въ Цариградъ за да защитава светогорските интереси, въ светогорските гори растамъ много мирзиви треви отъ които варатъ мирзиви масла отъ които е по първо ригеново масло джоженово масло и алисъ свеково масло.

Афионатъ е почнатъ да се сади въ Македонія отъ много години но още не се е распространилъ по цѣля Македонія който научиха да го работатъ спечелиха много иманѣ отъ седемъ осемъ години много села почнаха да го садатъ афионатъ нема много тешка работа а печалба има голѣма ксито го изучи добре какъ да работи афионатъ са продава отъ педесе до шеесе франга оката единъ земледѣлецъ да посади само два дена оранѣ афионъ най-малко може да намери около (30) ока и тѣй ще земе най малко (1200) франга ако би посадилъ (20) дена оранѣ може да земе окодо 12 хила-

ди франга ето ти тогава добра тѣрговія въ три четири мѣсеци.

Афионатъ се сади пролетъ око свети Георгія той са сее като жито но наратко и се прекупува два или три пѣти той излиза до единъ бои човечки на връха и скарува зръна едри като ябълка тѣзи зръна нарезуватъ сосъ нохче и посло афионовото масло истича отъ нарезаното и тѣй го смесуватъ като мали лепчета пакъ го продаватъ.

Македонски крѣчмари (винопродавци).

Въ западната страна на Македонія има неколко села власи които се назоваватъ Цинцари които повечето отъ тѣхъ са занимаватъ сосъ крѣчмарлъкъ отиватъ на секаде по чуждина и отваратъ крѣчми иматъ обичай да дрѣжатъ сѣдовете си чистичко и отдаватъ почести на гостието си за това кадето и да идатъ празни се неврѣщатъ добре би било да зематъ този добръ урокъ и нашите млади крѣчмарчета като омиватъ чашите си хубавичко ката заранъ и ги чуватъ за клопени да не влизатъ мухи или прахъ па ѣ когато се напие единъ человекъ вино или ракия да не подаватъ друго му сѣсъ сѣща чаша безъ да я омиятъ тѣй сѣщо и за гозбите да не приносатъ никому въ неомиенъ сѣтъ и когато дойдатъ двама или повече гостиѣ да слагатъ предъ секиго отдѣлно чаша за вино и ракия тѣй сѣщо и за гозби претъ секиго отдѣлно да има гозба защото има хора сѣ секагъвъ характеръ сосъ тоя начинъ на сѣкиго ще угодиш и ще се ползувашъ отъ това занаятиѣ.

Железарство.

Железарството е най доброто и потребното художество на света но незная какъ е оставено по нашите страни повечето на циганите да го работатъ и за това не е напреднало до сега мнозина още иматъ засрамъ да си даватъ момците на това художество за което не слеть много време ще се калтъ като видатъ да се кръстосуватъ железни пътища на сѣкаде во отечеството ни и потребатъ много железарски художници има други много художества презрени отъ нашия народъ отъ който първото е земледѣлството което сме оставили да го работъ най простите и не учените хора който останаха и безъ волове а нашите богати хора чудатъ се какво да праватъ сосъ парите си пакъ отиватъ та си купуватъ дрънгулки и врендулки та си нависуватъ хубаве варосани магазій да ги бранятъ презъ летото отъ муите а за това не имъ иде на уматъ защо е по добре ако беха пълни сосъ пшеница тия хубави и варосани пагазій и кога поискаха можеха да ся продадатъ чесно а не както дрънгулките що молишь и нема кой да ги земе.

Цѣна 60 пари.

Ако първата ни книшка **Македо-**
нія намира уваженіе у читателите
ни нѣ ще печатаме и втората.

ВТОРА КНИЖКА МАКЕДОНИЈА

Много добра за секи единъ българинъ
въ която има да ся чете много лю-
бопитни и полезни приказки и по-
ученія за народа ни.

Издава Х. Михайлъ
Македонски книгопродавецъ.

Русе въ Типографіята на Л. Каравелова и Н. К. Жейнова.

1879.

Преди словіе.

Драгій ми читатели най пьрвіа и добриа урокъ е за народа ни да имаме любовь по между ни а отъ гордоста и високоумне то да отбѣгваме а смиреномудріето и милосердието да не изгубваме ако искаме да ни захфалатъ приятелите ни а дани завиждатъ неприятелите ни защото сега сме много въстрагическо положеніе като честа не е раздѣлила да жалееме единъ за другиго да но Господъ ся смили и за назъ трима братя да не надари съ сполука да се хванемъ ръка сосъ ръка па ѿ спиемъ чаша за здравица за нашия добро желатель това го желая и азъ самъ вашъ спаситель.

Като съм пътувалъ съсъ книго продавство въ повечето страни по България тракия и македония видохъ много полета останали безъ гора и тъй селяните страдатъ много за дръва като ходатъ да си купуватъ дръва десетъ дванаесе часа далеко доде ги докаратъ сколата става три или четири дена тъйи голема мъчнотия може лесно да се прекрати ако не съвсемъ то баремъ половината като се согласатъ селянитѣ и си посади секи по три четири увръта земя съсъ гора която може отъ секакъвъ видъ да са посади но за по скоро да израсте могатъ да посадатъ връби и тополи които за три четири годинъ могатъ стана голема гора която може да имъ послужи за огънь и за други потреби защо тополага расте много високо отъ която ставатъ греди за мостове и за къщи една греда отъ топола може да се продаде десетъ и до дваесе франга затова ако би посадилъ чловѣкъ единъ увратъ земя съсъ тополи могатъ се вмести (400) дръвета и тогава като израстатъ слетъ неколко годинъ може да земе за тѣхъ най малко 4 хилади франга ето ти добръ приходъ ти си спавашъ спокойно а тополите работили и день и пощъ за тебе тъй също могатъ да си посадатъ и други разни дръвѣта които раждатъ плодове па и за секакви потреби както ореховото дръво отъ което праватъ масло (ширлаанъ) па и отъ дръвото праватъ дръводѣлцитѣ много потребни неща тъй като имаме овошкени дръвѣта по койти могатъ да ни пасатъ пчелите като набиратъ восокъ иметъ па и въздуха става по добре отъ дръвѣтата който са око селото ни не е зле ако нашите земледѣлци почнатъ да садатъ и трендафилъ (гюль) отъ когото са прави гюлово масло и са продава единъ драмъ за 4 франга.

Нашите читатели като прочитатъ тъй първа статийка може би по на некого да не се аресва но треба

да знаятъ защото нашата книжка крѣстена съсь име македонія обича повече да приказва за землудѣлството отъ което живеемъ синца на и отъ него трябва да ся обогатиме ние българице като имаме тѣзи хубави земхи,

Ето какъво ще ви прикажа пакъ за него преди неколко години ходихъ въ светій градъ иерусалимъ въ когото става человекъ хаджия този градъ е старовремената еврейска земя палестина а сега прекрѣстена арабия защото са заселени повече арани въ този градъ е гроба господенъ съсь прекрасна и великолелна църква въ която отиватъ на поклоненіе отъ сите християнски вѣроисповѣданія за когото има и още много да ви приказвамъ но като думата ми бѣше за друго нека оставимъ тѣзи приказка за другишъ на си дойдемъ на първата ни дума и поговоримъ още малко къмъ нашето землудѣлство.

Въ тамошната земя като невали лете дошь и нема реки съсь вода секаде да течатъ или да извиратъ отъ земята за това хората направили големи щерии да си збиратъ зимно време вода за пиенѣ и за добичетата на и за градините да си наводняватъ даже и лозя видохъ да полѣватъ съсь щерновата вода това лето що измина даде господъ и по насъ да не вали дождъ да имаме и ние направени щерии нещеше да ни исъхне когуруза отъ жегата та да ся чудимъ какъво да едемъ или отъ що пари да зимамъ презр зимето да оставимъ къщята си да идимъ по карови (печалба) не знамъ каде си на господъ знае да ли ще наидемъ защото преди два мѣсеца като дохождахъ отъ софія за плевенъ срешнахъ мнозина селяни отъ ораниското овружіе които ся връщаха къмъ дома си азе като любонитенъ дано ми приказатъ като са ходили некой големъ каръ носпирехги и ги молахъ да ми кажатъ а тѣ що да ми кажатъ гладни сме брате ако си българиинъ ходихме бре и по

влашко бре и по добруджа че си скинахме и опънците на нозете пакъ си завръщаме гладни и боси къмъ дома баремъ да видимъ дѣцата си мене ми много дожале като чухъ тѣзи думи но що да имъ права като беха мнозина ако дамъ на едного единъ два граша то после треба и на другите на и азъ като съ отъ тия богати които искарватъ едвамъ колко имамъ разноски за това само стова ги подарихъ като имъ приказахъ това които ви ниша за щерните и ги испратихъ азъ после като следувахъ пътя си неможахъ да забрава тѣхните скръбни приказски които ме правеха да не мога да задръжа слъзите си на очите додето дойда до плевенъ като дойдохъ въ плевенъ и преседехъ неколко дни като ходехъ по улиците пакъ срещнахъ мнозина отъ също окружіе и отъ други страни мнозина наши македонци пакъ също безъ работа да кръстосватъ целъ деиъ по улиците азъ пакъ ги попитвахъ тукъ тамъ какъ поминувать иматъ ли работа а тѣ ми отговареха останахме безъ волове на даде геспосдъ това лето суната тани изгоре кокуруза (мизира) дойдохме тука за работа на никой не ни повиква нито ни попитва.

Отъ тогава азъ намислихъ да печата тѣзи моя малка книжка кръсте сосъ име македонія скоято жалса еекога да совѣтвамъ нашите землодѣлци ^и какво да правать и отъ година на година може захвататъ да си обогатяватъ та тогава и за гражданите по харно на и за мене по харно мога да си харча тогасъ сека година по повече книжки испечела некая парица за стари години ако има да живѣемъ.

Сега мои мили читатели да оставиме на страна землодѣлството тадави притажа на други приказки защото самъ слушалъ отъ стари хора да казватъ че само заедно нещо много приказки ставатъ що го казватъ по турски баятъ.

Ще ви кажа сега една друга приказка но зная че и на нея ще ма мърмрате ще кажете и тя не ни аресва но азе ще приказвамъ та които иска да слуша на които нече нече после ще подуша ама що го казватъ кога си иде кума тогасъ му дошелъ ума.

Ето що ще да ви прикажа азъ едно време бехъ ханджия що го казватъ сега страноприемница на имахъ по нѣкоя пара за сермия относакси и азъ тѣи що го казватъ контешки както и вие днесъ по сега да ма видите останалъ съмъ само сосъ едни прости дрежки на и отъ дѣле нѣ отъ рода и отъ приятели скитае ся ту тамо ту оваму некарвамъ едвамъ колко за ханджияте и за кираджиятъ на кой знае зацо ли ви казвамъ но нека ви кажа като братя на макаръ и да ви разболвамъ главите смонте приказки то нема големъ зараръ (щета) зацо сте ми братя и еродници вие днесъ като очаквамъ пакъ отъ васъ да ся прехрана и азъ та макаръ да не е захайръ то се е едно кой го знае на кой незнае нема и да узнае.

Въ това време що ви казахъ когато бехъ ханджия минуваха мнозина страни хора на моя ханъ особно по нѣкой руси и сръби като ми приказваха че скоро щели да дойдатъ да не освободатъ отъ турците но и това ми прибавиха че додето да ви освободимъ много майки ще расплачимъ както отъ ваши тѣи и отъ наши това тѣхно приказуванѣ едном, радваше на дригиме устраниваше както най после са устращихъ та не знаехъ на каде да бегамъ по сам се крилѣкато мишка у дупката тогава ми дохождало на ума и си думвахъ самъ на себе хахъ зацо сега незнамъ единъ добръ и сиромашки занаятъ които може безъ пари да се работи тамамъ това го думвахъ ето ти като отъ Бога пратенъ единъ гребенаръ що прави гребѣни за глави чешенѣ и тѣи го молихъ та ме научи които отъ после много ми послужи

да не беше и този занаятъ господъ знае какво щехъ да стана до сега защото сами знаете какво беше презъ това време когато стана кланіето и висеніето неможеше человекъ дойде отъ едно село до друго ханжиите ханове си запусиха бакалите магазинъ затвориха кираджи бесъ конь останаха на овчарите овците откараха и по негдѣ и чифчинтѣ безъ волове останаха търговците въ дертъ си туриха а жените отъ страхъ са смръзнаха на попови брадите обрчиха че и много жени и моми потучиха чи бре консолите въ сретъ солунъ заклаха и си отидоха невити па за назе по и тогасъ никой не ни пожали и на турци докаже че и ни сме народъ отъ бога роденъ да имаме свобода но пакъ що я казватъ старите хора излезе на бора родъ рода нерани но тешко му коиси нема нисме имали рода великий руски царъ николай синму слава остави да ся спомена до века кои това забрави имету му да ся не слави а ние братя мили българе и българки мили сички царя да славимъ царя нашъ освободитель турски побѣдитель а нашъ покровитель Асександъръ всеросийски императоръ да живее сосъ сички славяни заедно които заназъ желаятъ и за назе милеятъ както що видохме жертва станаха назадъ се не врънаха вѣчна имъ паметъ славно имъ име женитѣ имъ вдовици останаха но назъ ни отърваха дано и ни се покажемъ достойни по примеръ тѣхни братъ за брата да гинемъ на затъ да се невърнемъ ина света и ние спомѣнъ оставимъ и името си прослаавимъ и се славимъ и ние по свѣта догдѣто има вѣка това ви казвамъ българи братия мили дано заратъ назе господъ ся смпли а ние свазе братія мили па да са видимъ и поприкажемъ и стретатакнижка но само това е харно ако е и богу драго и угодно защо ние незнаемъ и до утре що ще станемъ.

Край.

Цѣна 25 пари.

НАРОДНА БИБЛИОТЕКА - ТЪРНОВО

Книжка Македонія се задлъжава да следва печатаніето си и описва повече практически списанія който са полезни за народа ни.

